

מזימת הדרישות

חרושת המזימות של המערך—גח"ל עובדת במלוא הקצב, ואף בשעות נוספות. בעוד שמאחורי הקלעים נרקמת הקנוניה העלת את אחוז ההסכמה, על מנת לחסל את סיעתנו, נעשים צעדים דחופים כדי לסתום בינתיים את פינו. גולדה מאיר עצמה הודתה השבוע במזימה הגדולה בגלוי, כאשר אמרה, בפגישה עם הנהלת המפד"ל, שאם ימצאו חוק כדן, להוציא את אורי אבנרי מן הכנסת, היא "תעלה על הבאריקות" כדי לבצע זאת.

המזימה הקטנה והמיידיה היתה פחת גלויה. היא היתה הבוייה בצרור של תיקונים לתקנון הכנסת, שהונח על שולחן הכנסת. בעליו פעלו כגנבים בלילה. לפני כמה חודשים נמסר כי יור"ר הכנסת הטיל על ועדת הכנסת לעבור על התקנון, כדי לשפר את סיגונו.

הרושם הברור היה שהעזרה, בהנהגת ישראל ישעיהו — כן, אותו ישראל ישעיהו, שרצה לחסל את העיתונות הבלתי-תלויה — תעשה רק מלאכת הגנה שיגרתית, תבחר נקודות תוספת, תשפר את הסיגנון, תשכל את הניסוח.

ואכן, כאשר הונחו על השולחן כמה עמודים של תיקונים, היה נראה במבט חטוף שזאת היא כל הכוונה. הרבה סעיפים שופרו, הניסוח העברי נעשה חלק יותר. ורק כאשר עברנו על הכתוב בזכוכית מגדלת, נוכחנו לדעת שבצורה פיקחית ודוגנית הוחבאה בין עשרות התיקונים התמימים האלה מלכות קטלנית.

שבועות מעטים אחרי שהגעתי לכנסת, לפני חמש שנים, נעשתה קנוניה בין מפא"י וחרות לתקן לכבוד סיעתנו את תקנון הכנסת. נתקבל אז דבר שזכה לכינוי "סעיף סתימת הפה".

עד אותו יום יכלו חברי הכנסת, בלי קשר להשתייכותם הסיעתית, להעלות הצעות לסדר היום והצעות חוק פרטיות, לפי תור הגשתן. אולם אחרי שסיעתנו פעלה במרץ, העלתה שורה של הצעות שנועדו להביא הקלות לאורח ולצמצם את שרירות המנגנון, והחלט לתקן סעיף זה, שהיה קיים מאז ראשית הכנסת. הוטלה עלינו "מיכסה" — בערך שמונה הצעות לשנה.

עתה, בשקט, הוקטנה מיכסה זו לשת הצעות — כדי להגדיל את המיכסה של גח"ל, המפד"ל ומפלגת העבודה — שלושת הכרישים השותפים גם למזימת אחוזי ההסכמה. אולם בתיקונים החדשים הבוייה מזימה הרבה יותר חמורה. היא כלולה במילים התמימות: "סעיף... מבוטל".

אותו סעיף מבטיח לסיעות הכנסת את אחת מזכויותיהן החשובות ביותר: להימנע מהצבעה ולנמק הימנעות זו בהודעה של חמש דקות.

בידי סיעתנו, הפכה זכות זו למכשיר פרלמנטרי ראשון במעלה של האופוזיציה. המצאנו שיטה חדשה, וכל הסיעות הקטנות הלכו בעקבותינו.

שיטה זו מבוססת על שימוש חכם בסעיף זה. מישוה מציע הצעה לסדר היום, או הצעת חוק פרטית. הממשלה מתנגדת. אם אנחנו איננו תומכים אף באחד משני הצדדים, אלא רוצים לבטא את עמדתנו העקרונית הצמצמית — אנחנו נוהגים להימנע ולנמק זאת. עתה באות סיעות-היבוסים ומשתדלות לחסל זכות זו, פשוטו כמשמעו. נוכל להימנע — אך לא לנמק. פשוט לא נקבל את זכות-ההדבר.

מהו התירוץ? באופן רישמי, אין תירוץ כלל. הרוב אינו זקוק לתירוץ, כי יש לו הקולות. לעיתונאים נאמר שהרוב נעשה כדי "לחסוך זמן".

כלומר: כנסת זו, שרוב חבריה חלב אינם טרחנים לבוא לישיבות המליאה, שהנוכחות הממוצעת במליאה היא בין 10 ל-20, המפסיקה לעיתים קרובות את ישיבותיה לפני הזמן מפני שלא נשאר דבר על סדר-היום — כנסת זו באה לסתום את פי הסיעות הקטנות כדי להרחיח פעם בשבוע רבע שעה!

פינוי לכל הסיעות הקטנות בהצעה לפתוח במאבק משותף נגד קנוניה הצופה וצינית זו. הגשנו הסתייגויות, ונילחם עליהן בפה מלא. ונציין עובדה זו: שהנה, בשנה השישית של סיעתנו בכנסת, עדיין מציקה פולקטו שט המפלגות-הבוסים עד כדי כך, שזן מוכנות פולקטו באמצעים השפלים והבוזיים ביותר כדי לסתום את פינו — עד שיעליזו לגרש אותנו בי כוח, כפי שהן זוממות עתה בגלוי.

אורי אבנרי

לפטר את שמעון פרס!

להלן הצעת-הסיכום של סיעתנו בסיום הדיון על התאונה בנמל-התעופה לוד, שהושמעה מעל הוכן עלידי אורי אבנרי:

(1) הכנסת קובעת כי במשך שנתיים התעלמה צמרת משרד התחבורה מן האזרות החמורות והמדוייקות שהושמעו עלידי הטייסים, חברי-כנסת ועיתונים. תחת לשעות לאזהרות אלה ולתקן את מחדליה החמורים, חיפתה צמרת משרד התחבורה על מחדליה בכך שיפקה לשני התחבורה מידע מתחמק, מטעה ואף כוזב, לשם מסירתו לכנסת.

(2) הכנסת מחייבת חקירה בלתי-תלויה ובלא משוא-פנים, לאור התמונה המחרידה של רשלנות, אנוכיה, חוסר-סדרים, חוסר-אחריות, מחדלים והטעיה, שגרמו לתאונה קטלנית ויכלו לגרום תאונות הרבה יותר חמורות.

(3) התנהגותו של השר שמעון פרס בתקריות שאירעו מאז כניסתו לתפקיד שר התחבורה, ובכלל זה נאמרו היום, מצביעה על אייכותו למלא תפקיד אחראי זה, והכנסת קוראת לו להתפטר (לא רציני לחציע איימון לממשלה עד רקע זה).

(4) הכנסת מחליטה להקים ועדה פרלמנטרית שתחקור שתי סוגיות אלה:

(א) מה היא מידת האחריות של צמרת משרד התחבורה לתקריות שאירעו, ואילו שינויים מתחייבים מכך.

(ב) האם נמסר לכנסת בשנתיים האחרונות, במזיד, מידע מתחמק, מטעה או כוזב, בהודעות שרים ובתשובות לשאלות, תות, ואילו מסקנות יש להסיק מכך.

כאשר שמעון פרס אחריל לעטוק...

לא היה לו מה להשיב ("האופוזיציה הראשית", גח"ל, השמיעה נאום חלוש, מלא התנצלויות כלפי פרס. היא לא יכלה לדבר בפה מלא, כי שר התחבורה לשעבר עזר וייצמן היה מעורב בעניין. דוגמה קטנה:

שמואל ארידיך (גח"ל): ... ההסדרים שביצועם החל מר עזר וייצמן, כאשר כיהן תוך תקופה קצרה כשר-התחבורה, הושמו הצידה... האם היו מוכרחים לחכות עד לסיון כדי לבצע הוראות של שר?

אורי אבנרי: מי היה צריך לבצע את ההוראות של מר וייצמן. חוץ מאשר הוא עצמו, כאשר כיהן כשר?

חלק ניכר מן הנואמים ידעו על נושא זה רק מה שקראו בעיתונים. עלתה על כולם שושנה ארבל-אלמולינו, נציגת אחר-דורת-העבודה, שנשאה נאום נלהב להצדקת כל מחדלי העבר, בשעה שחברה לסיעה, משה כרמל, שהיה שר-התחבורה האחראי בחסיפה המכרעה, ישב ושחק.

שושנה ארבל-אלמולינו: ... היה בנידול הצרכים ביטוי לדינאמיות המאפיינת את התפתחותה של מדינת ישראל.

אורי אבנרי: האם לא היו שום מחדלים, חברי-הכנסת ארבל-אלמולינו?

שושנה ארבל-אלמולינו: לא עשייה אין מיטגים. מי שלא עושה — לא שוגה. אבל כשיש עשייה — יש לפעמים גם מיטגים... (כאשר העליתי הצעה מסוימת) אמר חברי-הכנסת אבנרי: האם אני מומחית גם בענייני תעופה? אינני יודעת אם גם הוא מומחה גם בשטחים אחרים, בכל השטחים הללו הוא עומד על הזוכן ונואם עליהם.

אורי אבנרי: בכל זאת אפשר לדרוש מחברי-כנסת שילמד קצת את החומר, כאשר הוא מדבר עליו. זה רצוני מאוד. ואולי היה כדאי שידבר במקומך חברי-הכנסת משה כרמל, המכיר בנושא זה, וששתיקתו היום מזרה מאד.

שושנה ארבל-אלמולינו: לא אתה תקבע מי ידברו.

הכל הסתיים בהצבעה איטומטית. בעוד שבוע הצעתנו הצביעה רק שני חברי סיעתנו בעד כל הצעות האופוזיציה, גם הית מתונות והמטושטשות ביותר. אולם רוב הכנסת — רוב של 23 נגד 17, בס"ה 40 — אישר איטומטית את דברי פרס. ובכך הסתיים הויכוח בלא כלום איש אינו אחראי לשום דבר, והכנסת אחראית פחות מכולם.

נגד משפט לינגרד!

עצמה, כיהודים כלאיהודים. לגינוי זה — כל שעה יפה. כאשר אך נאסרו הנאשמים היום, בעון החטיפה-כביכול, יומה סיעתנו דיון דחוף בכנסת, ובעיקבותיה הלך רוב שאר הסיעות. נשמעו אז קולות — ובעיקר קולו של חברי-הכנסת משה סנה, שאמר שהשעה אינה כשרה, שהדיון יוק.

איזו שעה אינה כשרה כדי להתקומם נגד ערי צות? איזו שעה אינה כשרה כדי להחניק באיבה מזימה נפשעת?

כבוד היושבר-ראש, התיכוח ההיסטורי אינו בין מדינת-ישראל וברית-המועצות, ובחדאי לא בין העם היהודי ועמי ארץ הסובייטים.

הוויכוח ההיסטורי הוא בין החופש ובין העריצות, בין מישטרים המבוססים על עקרונות החרות ובין המישטרים הטוטאליטריים, השוללים חרות זו.

אם המישטר הקומוניסטי החתיק ביותר בעולם, שזה עתה מלאו לו 52 שנה, אינו מסוגל להתבסס על ההסכמה החופשית של תור-שבו, ובכללם הדור השלישי שחונך בו, הרי זו הודאה בכישלון טוטאלי. אם המישטר הקומוניסטי נאלץ, בשנתו ה-53, לכלוא את נתיניו בגבולות אטומים, להענישם על נסיון לברוח מגן-העדרן הדיכוי אל הגיהנומים של מישטרים אחרים, הרי בכך הוא חורץ דין על עצמו.

יחד עם כל האנושות המתקדמת, יחד עם שוחריי החופש בעולם כולו ובתוככי ברית-המועצות, יחד עם רוב אזרחי ישראל וכל חלקי העם היהודי, אני מוקיעים את משפט לינגרד ומשגרים ברכת עידוד לנאשמים, היהודים והלא-יהודים כאחד.

בעיקבות הודעת סגן ראש-הממשלה על המישפט נגד יהודי לינגרד, מסרו הסיעות הודעות. להלן הודעת סיעת העולם הזה — כוח חדש, שהושמעה מעל הדוכן עלידי שלום כהן:

קיימות שלוש אפשרויות לגבי עילת המישפט בלינגרד: אפשרות ראשונה: שהנאשמים באמת ניסו לחטוף מטוס, כדי להימלט מברית-המועצות.

אפשרות שנייה: שהם נפלו במלכות פרובוקטיבית של ה"ק"ב, הבלושת הסובייטית.

אפשרות שלישית: שהדבר פורק כולו למטרות פוליטיות, כחלק של מיבצע נגד שאיפת-העלייה של יהודי ברית-המועצות.

בכל שלושת המוקרים, הצדק המוחלט הוא עם ה"נאשמים, ואנו מתייצבים לימינם כבני-אדם שוחריי חופש, כיהודים וכישראלים.

אם אננם הם כאן נסיון לחטוף מטוס, כי אז ניסו הנאשמים ל-ממש זכות-היסוד אנושית: הזכות לעבור מארץ לארץ, לגור ולבנות את חייהם במולדת שיבחרו לעצמם, והמוכנה לקבלם.

זכות ההגירה היא אחד מועיקרי זכויות-האדם, וכל מישטר המתנכר הוא מגדיר את עצמו כבית-סוהר שהבריחה ממנו מוחזקת כפשע.

אם, לעומת זאת, היתה כאן פרובוקציה, או אם פורק המיקרה ולא היה כלל — הרי לפנינו נסיון נפשע להחניק את תשוקת החופש, המציפה עתה כנחשול גואה את ברית-המועצות מגבול עד גבול, על כל עמיה ועממיה. והעם היהודי בכללם, ואולי בראשם, כך או כך — על פסל הנאשמים יושב המישטר הקומוניסטי של ברית-המועצות.

את המישטר הזה יש לגנות — יחד עם כל שוחריי החופש, יחד עם יסודות-הקירמה בברית-המועצות